

Rakovszky Zsuzsa

A régi város

– De, Anyuka! Hiszen megígérte!

Az öregasszony összeszorítja a száját, pillantását makacsul az ölében ülő macskára szegezi.

– Csak azt ígértem, hogy gondolkodom rajta – mormolja végül.

– Hogy gondolkodik! Évek óta csak gondolkodik! Mi van ezen még gondolkodni való?

Az öregasszony látja, hogy a kisebbik fia csitítóan a bátyja karjára teszi a kezét.

– Hagyd! Végül is Anyukának kell eldöntenie, jön-e, vagy marad.

– Hogyan hagyhatnám! – fortyan föl a bátyja. – Nekem nincs egy nyugodt pillanatom, ha arra gondolok, hogy Anyuka itt van egyedül, nincs, aki ápolja, ha megbetegszik, és ha hirtelen rosszul lesz... arra gondolni sem szeretek!

– Itt van nekem a Rozi – motyogja az öregasszony csökönyösen. – Ő gondoskodik rólam!

– Itt van? Hol? – A nagyobbik fia jelentőségteljesen körüljártatja a szemét. – Nem látom, hogy itt lenne!

– Igen, mert most hazament a hét végére a falujába. De csak ritkán szokott hazamenni... többnyire itt van velem. És rólam senki sem tud olyan jól gondoskodni, mint a Rozi! – rebegi sírásra görbült szájjal.

A nagyobbik fia az égnek emeli a szemét.

– Hát akkor Isten neki, hozza magával Anyuka a Rozit is!

Az öregasszony szeme fölvilan, mintha végre megtalálta volna a döntő érvet.

– Csakhogy a Rozi nem jöhet el innét! Neki itt van a családja a környéken! Most is az öreg szüleinek segít a betakarításban...

Az öregasszony látja, hogy a nagyobbik fia nehezen fékezi az idegességét.

– De ugye azt elhiszi, Anyuka, hogy mi is tudnánk úgy gondoskodni magáról, mint a Rozi? És akkor legalább naponta láthatná az unokáját! Hányszor látta eddig?

Az unokája... Nyúlánk, szőke kislány, az anyjára hasonlít. Nemigen tudnak mihez kezdeni egymással. Talán, ha látta volna csecsemőnek, ha látta volna napról napra növekedni... Tétován cirógatja a macska fejét.

– A Mircike sem tudná megszokni egy új helyen!

– A Rozi! A Mircike! – robban ki a nagyobbik fia. – Hát, ha Anyukának minden és mindenki fontosabb, mint a fiai...

Az öregasszony lesüti a szemét. Dehogyan fontosabb neki bármi és bárki a fiainál... és persze azt is megértette, hogy azoknak itthon nem lett volna jövőjük. Odaát jó állásuk van, az egyiknek a megyeházán, a másiknak a takarékbankban. És persze Sopron is szép város, van olyan szép, mint Pozsony, csak hát... ő ezt szokta meg, ez az otthona. Eszébe jut, milyen kétségbeesetten nyávogva járkált föl-alá az első macskája ebben a lakásban, amikor beköltöztek ide Szenicéről: mintha nem is a korábbi otthonát veszítette volna el, az ismerős szobákat és a kertet, hanem saját magából is elveszített volna egy darabot... Ő is így lenne vele? Illik ennyire ragaszkodni ismerős utcákhoz és terekhez, a szemközti ház homlokzatához meg a kis akácfához, amit az ablakából lát? Nem, a fiának igaza van!

– Rendben van! – mondja sóhajtva. – Csak kell még pár hét, amíg összecsomagolok!

– Na, csakhogy végre! – mondja, már odakinn, az idősebbik fiú az öccsének. – Csakhogy végre sikerült rábeszelnünk!

Az öccse eltöprengve néz maga elé.

– Nem is tudom... Biztos, hogy jól tettük?

– Nem költözik az már, szegényke, sehová! – mondja Rozi színpogva az összesereglett szomszédoknak. – Úgy volt, hogy a fiai ma délután jönnek érte... Még szép rendesen összecsomagolt, lefeküdt még egyszer utoljára a megszokott ágyába, és reggel már úgy találtam... De legalább itt fogják szegényt eltemetni, azon a

helyen, amit úgy szeretett! A cicát elviszem magammal, talán megszokik nálam...

Judit az órájára nézett: a helytörténeti múzeum már zárva lesz, elcsavarogta az időt. Azon a régi képeslapon, amit a fiókban talált, rajta volt ugyan a nagymama címe, de az utcákat azóta nyilván többször is átnevezték. És bizonyára nem is él már senki, aki még emlékezne, melyik volt a Kórház utca. Találomra fordult be egy-egy sarkon, arra gondolt, hogy biztosan megérzi majd, ha rábukkan arra az utcára, arra a házra, aztán összeszidta magát: micsoda butaság! De azért az egyik keskeny utcában, a folyó közelében, hirtelen mégiscsak olyan érzése támadt, mintha már járt volna itt. A házsámokat nézegette: melyik lehet a nyolcas? Az egyik kapuban kövér öregasszony állt, gyanakodva figyelte őt: mindjárt megkérdezi, hogy kit keres. Kapkodva próbálta összeszedni a német tudását, hogy megelőzze:

– Ich denke, meine Grossmutter... Sie lebte in diesem Haus – hadarta, és bocsánatkérően rámosolygott. Az öregasszony is elmosolyodott lassan, és széttárta a karját, jelezve, hogy nem érti.

A temető! A temető még nyitva lesz, gondolta Judit. Visszaült a kocsijába, és kivette a kesztyűtartóból a kis térképet. Nincs is messze: ha hatkor zárnak, még legalább egy óra hosszát kereshet. Bár nem valószínű, hogy meglenne még az a sír, nyilván már régen valaki mást temettek oda.

A temető hatalmas volt, rögtön látta: semmi esélye, hogy véletlenül rábukkanjon a sírra, de azért jó darabig ott kóválygott, és olvasgatta a sírköveken a feliratokat. Aztán egyszer csak földbé gyökerezett a lába: a saját nevét olvasta az egyik régi kövön. Nem volt egészen biztos benne, hogy jól látja: közelebb hajolt, és az újával próbálta végigkövetni a megfakult, kőbe vésett betűket. Aztán nem messze onnét egy másik kövön is megtalálta a nevét, ott ugyan egy férfinév állt a kövön, csak a vezetéknevük volt azonos.

Juditnak eszébe jutott, mennyire irigyelte gyerekkorában azt a barátnőjét, akinek a születésnapjára mindig egész sereg rokon gyűlt össze: nagybácsik, nagynénik, számtalan unokatestvér. Ők

mindig hármásban ünnepeltek az anyja egy öreg rokonával. Az én rokonaim itt vannak valahol, gondolta, meg talán élnek is még közülük néhányan itt a városban, de soha nem fogja megismerni őket.

Az órájára nézett: jó lesz sietni, mindjárt zárnak. És különben is, még ma haza kell érnie Pestre.

*Trianon-emlékmű Békéscsabán,
MÉSZÁROS ATTILA szobra*